

Karikó Sándor, Szécsi Gábor Áron (szerk.): *Válság és kommunikáció*¹

A válság mindenkit érintő folyamatában az okok és következmények alakulásában a filozófiai közelítésnek érdemi helye és szerepe van – a *Válság és kommunikáció* új kötet tanulmányai ebben nyújtanak különböző irányú értelmezéseket. A tudása lapu társadalomban természetes igény a válság filozófiai megközelítése. Platón és a szofisták óta a filozófia legfontosabb témái között szerepelt az ember társadalmi és politikai lényegének meghatározása abban a gazdasági környezetben, amelyben élt. Így vált a filozófia egyrészt az emberiség kulturális önértelmezésének egyik kiemelkedő jelentőségű reflexiós médiumává, melyben egymás mellett jelent meg a társadalmi jelenségeket rendszerező, magyarázó törekvés, másrészt a kívánatos társadalmi berendezkedést taglaló normatív orientáció. Az újkor évszázadai két szempontból hoztak fordulatot a filozófiai gondolkodásban. Egyfelől a tudományok kikerültek a filozófia fennhatósága alól, a másfelől pedig a gyakorlati-politikai érdeklődés perifériájára szorult a filozófia, ugyanakkor az emberi erőforrással történő foglalkozás nem nélkülözheti sem a filozófia elméletét sem gyakorlatát. Szaporodó jelzések figyelmeztetnek arra, hogy a tudományok összehangolása, eredményeinek következetes hasznosítása filozófia hiányában kevésbé oldható meg. Több mint évtizede körvonalazta Boros János azt az igényt, amit egy bostoni konferencia fogalmazott meg a filozófia kapcsán: „a filozófusok ismét be kívánnak avatkozni a világ folyásába. A kérdésre, hogy ez sikerül-e és miként, csak a következő évtizedekben tudunk majd megnyugtatóan felelni — ma csak a puding próbájáról szóló pragmatikus angol közmondás ismételtetésével válaszolhatunk” – írta akkor. Abban az időben jött létre (1998) a MTA Filozófiai Intézetében az Alkalmazott Filozófiai Társaság, mellyel a hazai filozófia magas szakmai igényességgel fokozatosan jelent meg az aktualitásokon túlmutató teljesítményekkel az események folyamatához kapcsolódva, további utat törve a filozófia érvényesülésének. Több mint tíz éve a számos mű között az Alkalmazott filozófia esélyei kötet jelentett előrelépést, a sorozatos konferenciák új és új nyilvánosságot teremtettek a sokrétű tevékenységnek.

A *Válság és kommunikáció* kötetben foglaltak a filozófiai innováció példájának is tekinthetőek, mert egyrészt új tudományos kutatási eredmények (nóvum) tárgyiasítását konkrét alkalmazással fordítják, másrészt új irányokba fordítják a gondolkodást. Az alkalmazott filozófia folyamat és tevékenység, feltételei társadalmilag meghatározottak. A folyamatban az egyes fázisok nem azonos természetű részfolyamatok, sőt, egymástól

¹ *Válság és kommunikáció*. Szerk.: Karikó Sándor, Szécsi Gábor Áron. Budapest. 2012. 244 oldal. ISBN 978 963 9210 85 1

eltérő követelményeket támasztanak az emberrel, a szervezettel és a társadalommal szemben. A tevékenységre jellemző, hogy akár saját kútfőből (originális) akár másoktól származó újdonságról van szó (adaptáció) indíttatásában lényeges szerepet játszik a szubjektum vállalkozó kedve és a reá háruló külső szükségesség mértéke. Ebben a kötetben a szerzőket az a szempont, egyben kihívás vezérelte, hogy sokoldalúan tárják fel a válság és kommunikáció kölcsönhatásait. A sokrétű megközelítés tükrözi: a magyar alkalmazott filozófia nem egyszerűen követő jellegű, hanem a világtrenddel együttlépő tudomány.

A szerkesztők, Karikó Sándor és Szécsi Gábor nagyívű keretbe foglalták a gazdag témakört, amely a gazdasági és pénzügyi válságtól az erkölcsi kihívásokig részletezi a filozófiai meghatározottságú ismereteket.

A négy főfejezetbe szerkesztett témák:

Gazdaság és pénzügyi válság: Garaczi Imre: A gazdaság mint univerzum, Karikó Sándor: A válságok „ideológiai mámora?”, Noszkay Erzsébet: Válságjelek és a jelenségek háttere, Tóth I. János: Válság: hisztéria vagy negligáció, Varga Csaba: A spirituális gazdaságról. *Válság, kommunikáció, identitás:* Loboczky János: A hermeneutika és a kommunikációs deficit, Losoncz Alpár: Meghaladható-e kommunikációval a válság?, Lurcza Zsuzsanna: Identitásválság, kommunikáció, posztmodernizmus, Szentandrás Tibor: Válság-kommunikáció-autonómia, Szécsi Gábor : Válság, nyilvánosság, tömegkommunikáció. *Politika és válságkezelés:* Balogh László: Krízis közben – Gondolatok a válságról, Kalmár Zoltán: Makáriosz érsek és a ciprusi válság, Szabó Tibor: A konszenzusos és/vagy konfliktusos politizálás, Vági Attila: Politikai szerep és válságkezelés. *Erkölcsi kihívások:* Barcsi Tamás: Az erkölcsi válság kommunikatív kezelése, Bertók Rózsa: Az egyén válsága, Birher Nándor: A kommunikáció hiánya az erkölcs hiánya, Major Gyöngyi: Gazdasági reláció és felelősség.

Az emberi erőforrás tekintetében a HR sokban gazdagodhat a filozófiai megközelítéssel pl. a kommunikációs közegek filozófiai relevanciájú vizsgálatával, az erőforrást jelentő személy fogalmának értelmezésével (az ember test és lélek egysége, azzal a kiegészítéssel, hogy individuumként konkretizálódik a személyben. Az ember individualitása, személyisége éppen ebben van. Ez a kapcsolat nem csupán biológiai-rokoni, hanem lelki kapcsolat is: emocionális, tudatos és megfontolt, ami a szervezet működését befolyásolja. A paradigmaváltás-magyarázatokkor gyakran idézett Kuhn kognitív fordulatainak ismerete jobban érthetővé teszi a gazdaságban, andragógiában történeteket – hogy csak ezeket említsük.

A tanulmányok a válsággal kapcsolatos tartalmakat bizonyos pontokon való kapcsolódások mentén mutatják be diszciplináris határaik egybemosása nélkül. A válságmagyarázatok sokfélesége gyorsan terjed a globális kommunikáció révén, a kötet ebben és ehhez nyújt segítséget rendszerelvű megközelítéssel, a lehetséges kibontakozást megalapozó ismeretek nyújtásával a válságkommunikátori feladat tudatos ellátásához.

dr. Krisztián Béla